

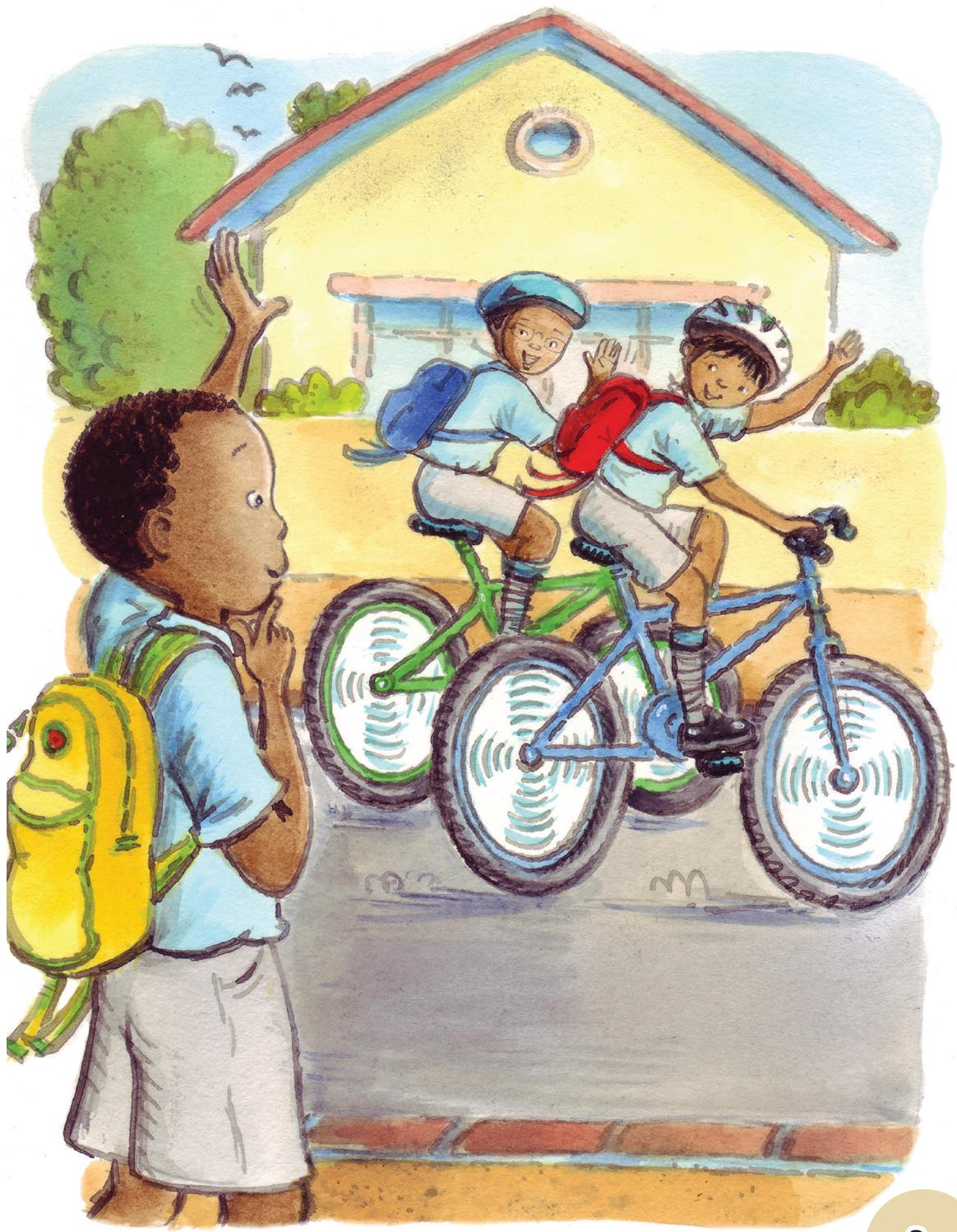
Baisigiri ntswa ya Ndalamo

Khonani dza Ndalamo
dzoth^he dzi na baisigiri.
Ndalamo o vha a tshi tama
u vha nayovho.

O vha a tshi talela khonani
dzawe dzi tshi ya tshikoloni
nga baisigiri.

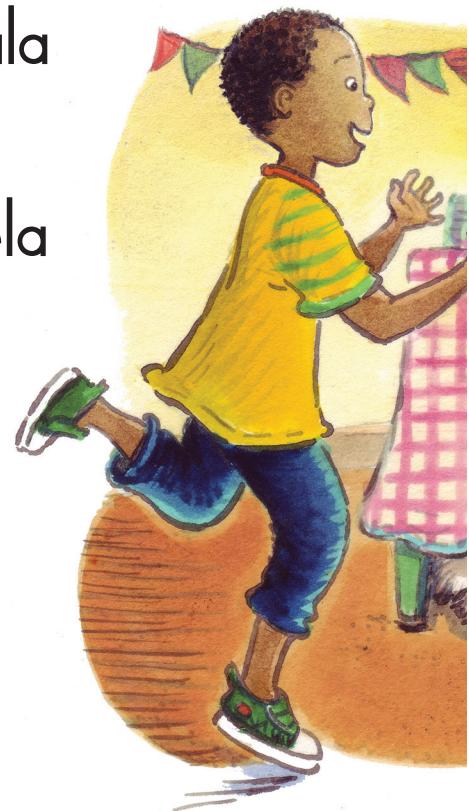
"Vhathu, ndi tou tama arali
ndo vha ndi na baisigiri" ndi
Ndalamo a no ralo.

Nga duvha la mabebo la vhumalo
la Ndalamo, khotsi a Ndalamo
na mme awe vha mu
rengela baisigiri tswuku.

Ndalamo a pfa o takala
nga maanda.

"Yoo! Yoo!" A vhidzelela
nga dakalo. "A si
zwino ndi tshi khou
toda baisigiri. Zwino
ndi nga namelavho
na khonani dzanga."

Ndalamo o vha o
takala nga maanda.
A mbo di namela
basigiri yawe ntswa
fhedzi a fhedza o wa
na zwenezwo!

A lingedza haf hu
a dovha a wa, a wa
lunzhilunzhi.

Ndalamo o vha a sa
koni u namela baisigiri.

Hee vhathu! Ndi do
tou ita hani zwino?

A kungulusa baisigiri yawe
a i isa kamarani yawe. A i
gogodedza tsini na mmbete
wawe. O vha a tshi i pholisha
duvha linwe na linwe ya dzula
i tshi penya.

Ndalamo a lavhelesa baisigiri
yawe. "Ndi tou tama arali
ndo vha ndi tshi nga kona
u i namela," ndi ene a tshi
elekanya. "Ndi tea u vhamba
maano."

"Ndalamo, idani ri namele baisigiri,"
hu vhidzelela khonani dzawé.

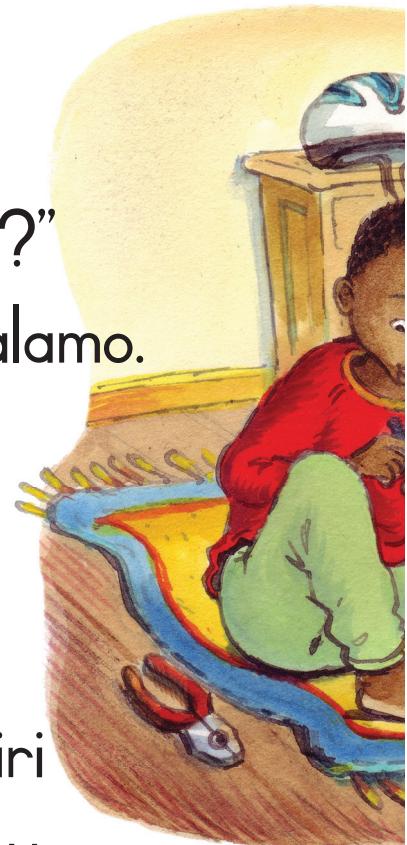
"Ndi kha di pholisha baisigiri yanga,"
hu fhindula Ndalamo.

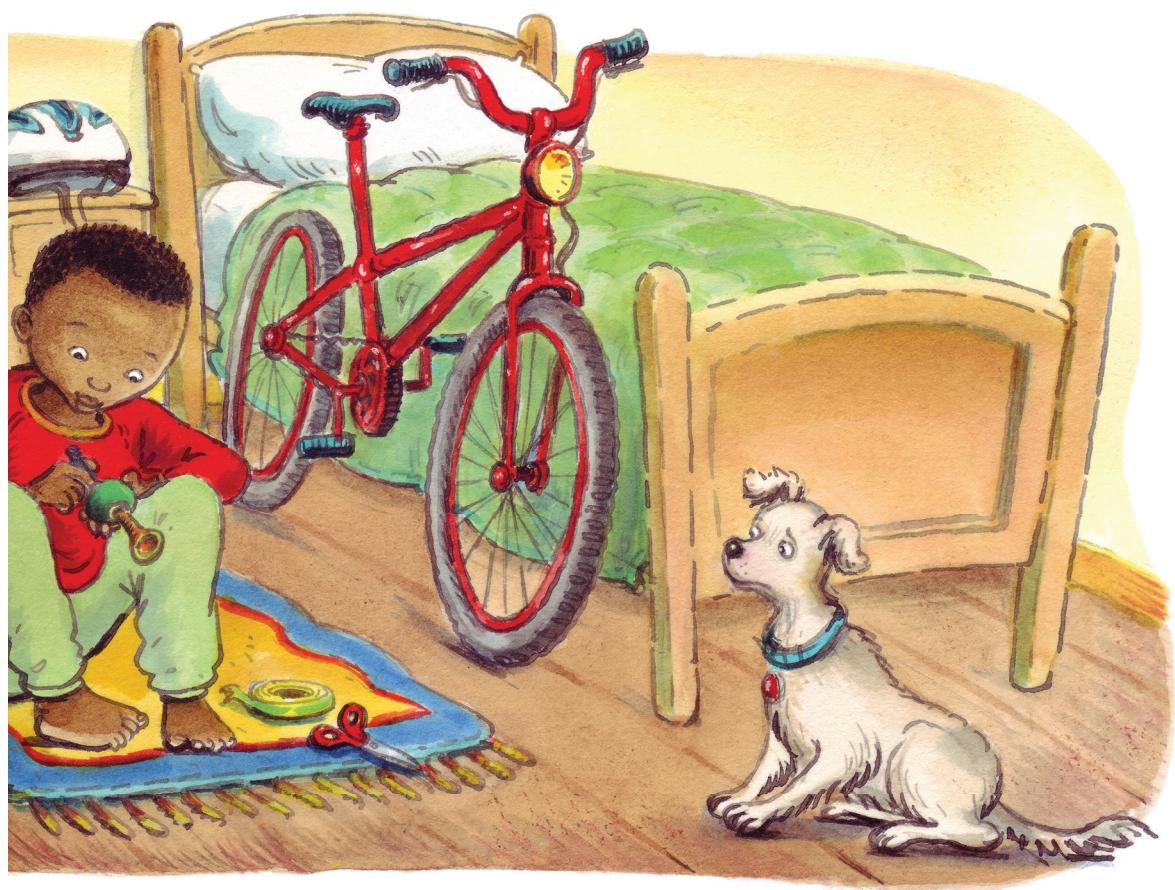
"Khezwi ni sa yi nnda na
tamba na vhanwe vhana?"

Hu vhudzisa mme a Ndalamo.

"Ndi kha di lugisa bele,"
hu fhindula Ndalamo.

A hu na we Ndalamo a
vha o mu vhudza tshiphiri
tshawe. O vha a sa koni u
namela baisigiri.

Madekwana mañwe na
mañwe Ndalamo o vha
a tshi ḥengela ngadeni
hune a si vhonwe nga
muthu musi a tshi khou
guda u namela baisigiri.

Ndalamo wa vhathu a
dzulela u wa lwe hu si
kale a vha e na mahwaelo
na makhurudzhelo.

Liñwe duvha nga madekwana,
khonani yawe Jane a vhona
Ndalamo a tshi khou lingedza
u guda u namela baisigiri yawe.

“Ndalamo!” A vhidzelela. “Irini
ndi ni farele baisigiri uri ni kone
u namela.”

Jane a fara baisigiri
a gidima murahu ha
Ndalamo.

A wa luthihi, a wa luvhili, a
si tsha dovha a wa haf hu.

"A thi thengathengi, ndi
a kona u namela!" ndi
Ndalamo a tshi vhidzelela.

Ndalamo a tshova luvhilo lu
tshi khou di engedzea ngeno
Jane a tshi khou gidima nga
murahu.

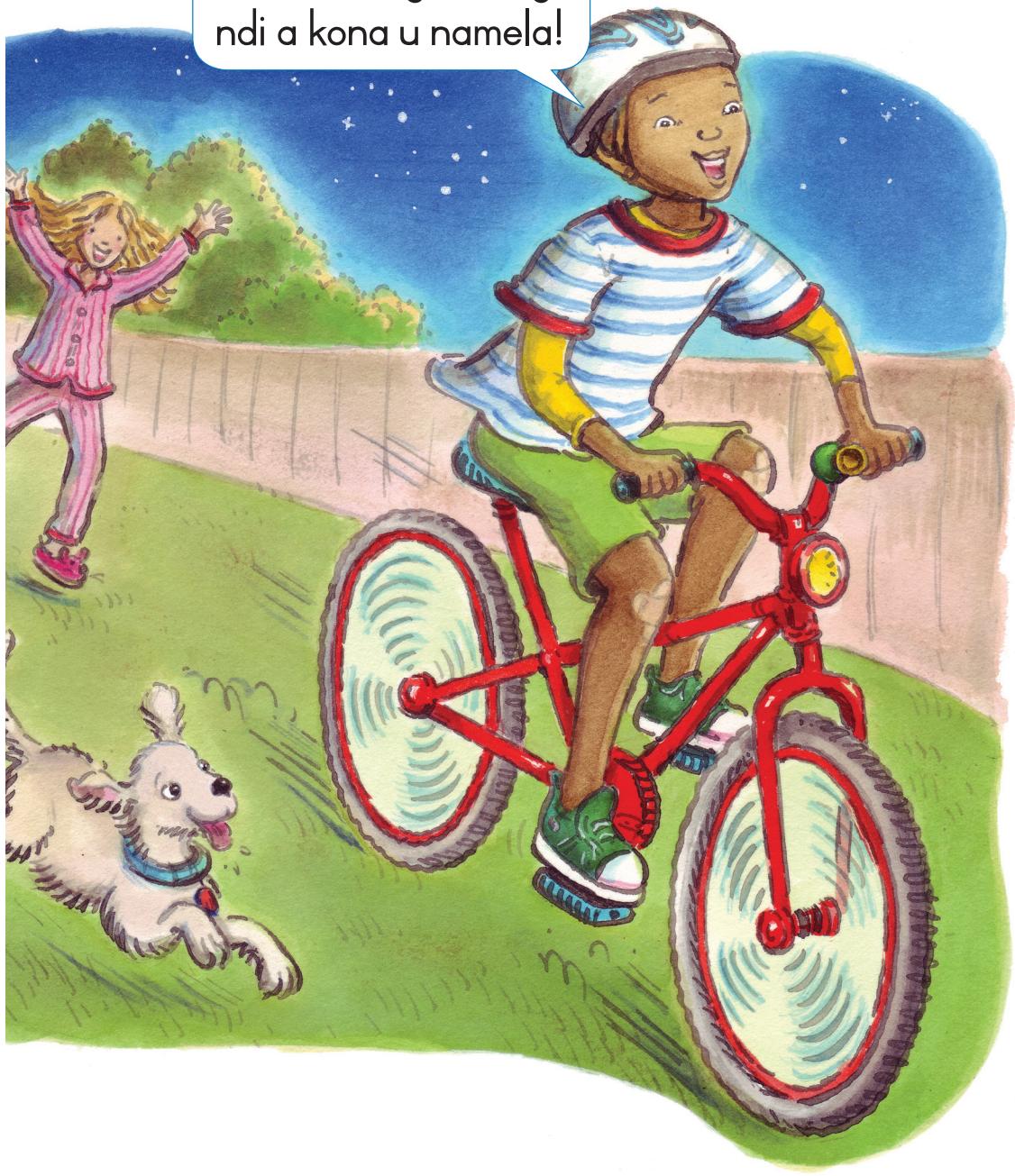
A mbo di vha o tuwesa o
vhambela na Sivhi.

"Ahaaa!" Ndi Jane a tshi
vhidzelela.

"Ahaaa!" Ndi Ndalamo a
tshi vhidzelela a tshi tshova
a tshi vhone tshelwa nga
nwedzi.

A thi thengathengi,
ndi a kona u namela!

Nga tsha matshelo Ndalamo
a ya tshikoloni nga baisigiri
yawe e na khonani dzawe. O
vha o takala uri ho ngo litsha
u edzisa u digudisa u namela.

**Arali wa thoma u sa koni,
edzisa, u edzise u sa litshi!**

Nyito dza u vhala nga zwigwada

Lavhelesani zwifanyiso izwi.

1

Talutshedzani khonani yanu uri:

- hu khou bvelela mini tshifanyisoni tshiñwe na tshiñwe.
- ndi tshifanyiso tshifhio tshine tsha tea u vha tsha u thoma, tsha vhuvhili na tsha vhuraru. Tshifanyiso tshiñwe na tshiñwe tshi tewa nga khephusheni ifhio.

Ndalamo u ya tshikoloni o namela baisigiri yawe.

Jane o thusa Ndalamo u guda u namela baisigiri.

Vhabebi vha Ndalamo vho mu rengela baisigiri.

2

Vhalelani khonani yanu mafhungo a tevhelaho.
A vheyeni a tshi tevhekana nga ngona.

- a. Ndalamo u ya tshikoloni o namela baisigiri yawe.
- b. Ndalamo o vha a tshi tama uri ngavhe a vhe e na baisigiri.
- c. Jane o thusa Ndalamo u guda u namela baisigiri.
- d. Ndalamo o vha a sa koni u namela baisigiri.
- e. Ndalamo o rengelwa baisigiri nga ḫuvha ḫa mabebo ḫawe.

3

Shumisani iyi mibvumo kha u
fhedzisa maipfi uri a kone u yelana
na zwifanyiso.

-ts-	zw-	tsh-	-tsh-	zw-	dz-
ha ___ i	___ idina	___ idula			
wa ___ i	___ ibuloko	___ uvha			

4

Ńwalululani fhungo la vhuvhili la u
fhedza buguni yanu ya ndowedzo.
Olani tshifanyiso tshi no sumbedza
zwine fhungo ili la amba.

5

Zwino ambanu nga tshitɔri itshi.

- Hu bvelela mini kha mathomo?
- Hu bvelela mini kha mutumbu?
- Tshitɔri tshi fhela nga ndila ifhio?

6

Fhindulani mbudziso dzi tevhelaho.

- Thoho ya tshitoro ndi ifhio?
- Vhaanewa vhahulwane tshitorini itshi ndi vhonnyi?
- Ndi nga mini Ndalamo o dzulela u shavha u ya u namela baisigiri na vharwe?
- Ndalamo o vhamba maano afhio uri a gude u namela baisigiri?
- Ni vhona u nga Jane o vha e khonani vhukuma?
Ndi nga mini ni tshi ralo?
- Nwedzi wo thusa Ndalamo nga mini lila duvha?
- Ndi mbudziso dzifhio dzine na tama u vhudzisa mudededzi wanu malugana na tshitoro itshi?

7

Diiteni Ndalamo. Nwalelani Jane garata
ya ndivhuho ni tshi livhuha zwe a ni thusa.

NDI A LIVHUHA

wanga _____

I bva kha _____